

Jacques Loew: Elmékedések Jézus Krisztusról. Opus Mystici Corporis Verlag, Bécs 1975, 175 o.

Örömmel üdvözljük Loew francia domonkos atya remekének magyar fordítását. Mivel már ismertették a német kiadás alapján, nem szándékunk hosszabban méltatni, bár az sem lenne túlzás.

A 22 elmékedés a pápának és közvetlen környezetének 1970-ben tartott lelkigyakorlatot közli. A vezérgondolatot maga a Szentatya jelölte ki: „Beszéljen nekünk Krisztusról és az Egyházzal.” Loew a konvertiták tüzes s egyúttal mélyen emberi szeretetével érezteti meg, ki neki Krisztus és Egyháza. Mesteri kézzel szabja meg a távlatot: megváltástörténet. Ebben teljesedik ki Krisztusnak és Egyházának igazi, történelmet átfogó, lenyűgöző dimenziója, Ábrahám, Mózes, a próféták nemcsak Jézust vetítik előre, hanem Egyházát, közösségét is, amint viszont az Egyházban, „a ma Jézusában”, a Megváltó és a kiválasztott nép él tovább. Azokra, akikbe még nehezen hatolnak be az őszövétség szavai és alakjai, Loew elmékedései tavaszi szel-
hőként hathatnak. „Ha Jézust elvágtnánk attól, amit előzetes történetének nevezhetünk — ha épp már nem az ő történetének is —, akkor abból Renan vagy Garaudy elgondolta Jézus jelenne meg előttünk” (158). Ezek pedig, bármennyire magasztalják is a fenséges ember-Jézust, csonka képet alkotnak róla; nem jutottak el a Krisztusig. „Micsoda mértéket kap mindez, amikor évezredek távlatban látjuk, mint élték ezt át — magányban és közösségben: Mózes — Jézus — az Egyház . . .” (81) Az egykori marseille-i dokkmunkásnak és a Sao Paulo-i „favela” (szegénynegyed) lakójának tapasztalataiból kiragadott képek, események alkotják a hátteret, s biztosítják egyszerűsége mellett a megfogható és az evangelizációs alkalmazást mindannyiunk számára. Ezeket keresztül mutat rá, hogy tükröződnek a mai szegényekben a biblia kimerülkedő egyéniségei, Nagyszerű lelkiolvasmány vagy vezérfonal lelkigyakorlatokra.

Nem könnyű fordítani olyan szerzőt, aki néha maga kovácsolja kifejezéseit. A 19-21. fejezet címében pl. Loew az Egyházat Krisztus „röppályájának”, „trajectoire du Christ”-nek nevezi. A magyar cím: „Az Egyházban továbbélő Krisztus”, csak halvány visszhangja ennek. — Ugyanezekben a fejezetekben Loew XII. Pius Misztikus Test enciklikájából kiindulva Krisztus és az Egyház szoros kapcsolatára a „ce Jésus-Christ d'aujourd'hui-Eglise” (248, 250, 275 stb. a francia szövegben), „Jésus-Christ-Eglise” (256, 260, 263 stb.) kifejezést használja. Első pillanatra merész újításoknak tűnhetnek fel. De megmagyarázza: „Az Egyház cselekedetei, élete, szavai Jézus cselekedetei, élete, szavai; az Egyház sokkal több, mint Krisztus követe, képviselője vagy akár jegyese: ő maga Krisztus. „En vagyok a szőlő, ti a szőlővesszők.” A kettő egy.” A magyar szöveg nyerne átütőerejében és egyszerűségben, ha „az Egyházban továbbélő Krisztus” körülírás helyett merte volna „a mai Egyház-Krisztus” vagy „Jézus-Egyház” kifejezést alkalmazni. Egészében azonban a magyar fordítás eleven, gördülékény, és kifejezően közvetíti a szerző megkapó gondolatait.

Eke B. Antal

W. L. Herbert — F. V. Jarvis: Kleiner Leitfaden der Eheberatung. (Marriage Counseling in the Community). Angolból fordította és átdolgozta Walter Wydler. Lambertus Verlag, Freiburg i. Br., 1972. 80 o.

E kis könyv tapasztalt házassági tanácsadók írása, s komoly érdeklődésre tarthat számot mindazoknál, akik a szociális segítségnyújtás területén dolgoznak; így a szorosabb értelemben vett házassági tanácsadókön túl: nevelőknél, lelképásztoroknál, orvosoknál egyaránt. A szerzők ilyen szándékkal írták könyvüket, s nagy mérték-
tar-

tással a leglényegesebbre szorítottak. Az 1. fejezet a házasság és család mai arculatával foglalkozik. A 2. fejezet az emberek egymás közti kapcsolatairól szól. Amit az emocionális érettségről ír, egymaga megéri a könyv olvasását mindazoknak, akik a házasságra való előkészítésben érdekeltek. A 3. fejezet a házastársi kapcsolatokról szól, ennek befolyásoló tényezőiről, így a szülő — gyermek kapcsolatokról, a szeretet — gyűlölet ambivalens hullámzásairól, az identifikáció és projekció (partnerre vetítés) kérdéseiről. Kiemelkedő érdekességű a tanácsadó és kliens viszonyával foglalkozó 4. fejezet — papok számára talán ez a legtanulságosabb. A további 3 fejezet (A diagnózistól a terápiáig, További megfontolások a házassági tanácsadásban, Az interjú módszere) főként a házassági tanácsadók szűkebb körét érinti közvetlenül, de itt is sok érdekesség akad a tágabb — fent jelzett — kör számára is. Az utolsó két fejezet már közvetlenül érdekli a lelkipásztort is. A tanácsadás három síkjáról szól a 8. fejezet. Az első a külső, gyakorlati körülmények (környezet, egészség, foglalkozás stb.) síkja: először ezeket a tényeket kell figyelembe venni. A második a személyiség belső struktúrájával (ide tartoznak az esetleges pszichikai vagy neutorikus zavarok), a harmadik a házaspár egymásközti viszonyának figyelembe vételével adódik. A 9. fejezet a különleges helyzetekre utal, elsősorban a válásokkal kapcsolatban. — A fordító függelékkel bővítette a könyvet: itt a házassági tanácsadással kapcsolatos tényezők és személyek — orvos, pszichoanalitikus vagy pszichoterapeuta, lelkipásztor — egymás közti viszonyáról ír és a németországi házassági tanácsadással foglalkozó állami és egyházi — katolikus és evangélikus — tanácsadási intézményeket, s a tanácsadói kiképzés módját ismerteti. Végül közli — az 1971. évi állapot szerint — az összes németországi tanácsadó helyek pontos címét is. A 97 cím maga is elgondolkodtató: nagy haladás a közelmúlttal szemben, de hol marad egy negyven milliós lakosság igényeit tekintve? Számos más ország számára így is hívogató példa.

Török Jenő

Teológiai Kiskönyvtár. III/5 Babos István: Szentségek. Keresztség, bérmálás. 168 o. — I/7 Szabó Ferenc: Mai teológusok. H. De Lubac — Y. Congar. 152 o. Róma, 1976.

A tkk két legújabb kötete első látszatra igen különböző, egymástól messze eső tárgykörrel foglalkozik. Babos könyve a teológia „legtárgyasabb” területéről veszi anyagát. A két avató szentségről szól. Már pedig a szentségek a tevékeny, hatékony misztériumok területe, ahol a láthatatlan kegyelem, az Istennel való kapcsolat látható módon jelenik meg. Tárgyak és események szerepelnek: víz, olaj, megkenés stb. A testben élő szellem, az ember világába itt lép be az Összetség, a testté lett Ige, az ember természetének annyira megfelelő módon. Szabó Ferenc könyve pedig századunk két nagy teológusáról ad portrét. Már pedig mi van személyesebb a teológiában, mint a hitet értelmező és magyarázó szakember, a teológus, és a hitet befogadó, elfogadó, magát „a hit engedelmességére” megadó ember? Mégis nagyon jó, hogy történetesen éppen ez a két kötet jelent meg egymás mellett. Mert a mai, zsinat utáni teológia éppen a szentségterületen lépett igen jelentőset az utóbbi időben. És ha valakinek része volt az itt fölvetett kérdések tisztázásában, akkor pontosan a két nagy francia teológusnak. A természet és természetfeletti fogalmainak tisztázása és az Egyház megértése egyik fő gondja volt De Lubacnak és Congarnak is.

Babos könyvében feltűnő a mai kutatások alapján magyarázó szabatos szakteológus és a lelkipásztori szempontokat is látó gyakorlati ember szerencsés találkozása. Az „Általános alapvetés” és „A szentségek általános elvei” c. két fejezetben azokat a kérdéseket tisztázza, amelyek nélkül nincs helyes szentségi fogalom: a szimbólum jelentése és jelentősége, szerepük a vallásos életben, a szentségek krisztusi alapítása, a karakter fogalma, a kegyelem viszonya a szentségekhez. De mikor felveti a kérdést: kit lehet keresztelni, hogy állunk a gyermekkeresztelés kérdésével, mik a kereszt- és bérmaszülő kötelességei, akkor a gyakorlati ember szól, aki tudja: ezekben a látható és hatékony jelekben az élő Isten találkozik az emberrel, de az